MENIGHETSBLADET
Berg, Rokke, Halden, Asak, Tistedal, Idd og Enningdalen menighet

Nr. 3 | 27. årgang | oktober 2013

Kirkemusikk og musikk i kirke

JAN BOYE LYSTAD, Sogneprest

Da jeg var tenåring, ble jeg formet av datidens liturgi. Jeg opponerte mot den, og følte meg mer hjemme i pinsemenighetens frie møtestil. Og musikken der hadde mer takt og melodi ved seg – syntes jeg. Teologistudier og ulik menighetserfaring modnet imidlertid perspektivet i å anerkjenne likeverdet i allsidigheten. Våre gudstjenester er like på forskjellige steder, om det er statskirke eller frikirke. Vi hilser hverandre velkommen og setter agendaen med bønn og lovsang. Deretter preken. Etter prekenen skal det «responderes». Ny omgang med bønn og gjerne nattverd. Felles formulert syndsbekjennelse eller frem til «botsbenken» på kne for å overgi seg til Gud. Så mer sang og velsignelsen. «Vel hjem». Det er så herlig likt på hver vår måte. Musikken er ordens pryd og ordene er musikkens smykke. Begge kler hverandre etter beste evne. Hver for seg mangler de alltid hverandre.

Var de datidens popidoler som er blitt nåtidens «klassikere»? Siste 800 års komponister og tekstforfattere; vil Bob Dylan, Elton John, ABBA og lignende synges eller spilles i år 2800? De skrev ikke musikk for fremtiden, men for sin dag i dag. Ettertiden velger sine «klassikere». De store klassiske komponistene; skrev de sine verker for oss? Neppe! De komponerte for sin samtid, de også. Og noen stykker skrev de for å fremføres i kirker. Naturligvis mest for orgel.

«Kirkemusikk» er den musikken jeg liker å høre på i en kirke. Og jeg er på vei «ut på dato»!! Mozarts «Zum Gottes Willen» i ess-dur samler en håndfull. Kristelig country samler kanskje to håndfuller. Mens «Rock for Jesus» samler flere 1000-talls festivalpublikummere av ungdommer! Våre provoserende gitarrytmer fra 70-tallet får i dag gamlingene i omsorgsboligen til å lette gjenkjennende på øyelokket og smile svakt. Det var den gangen trommer ble møtt med skepsis i kirken. I dag lovsynger ungdom sin Herre og Gud med rytmer og harmonier vi før i tiden ikke en gang visste fantes! Jeg vil aldri glemme at jeg en gang har vært ung! Et godt hukommelsesmiddel er å være litt barn(s)lig til tider. Det hjelper! Men min musikk gjelder ikke lenger – kun for meg og mine likesinnede så lenge vi lever – og kanskje litt etterpå. 20, 30, 40, og 50-tallets melodier er på vei ut. Den gangen trodde de vel også at det ikke var mulig. Kunne det finnes noen annen måte å sette sammen noter og tekst på? Det gjorde det! Og historien vil gjenta seg etter min tid – i ny musikalsk drakt jeg ikke trodde fantes. Den som lytter hører allerede de første ansatser. Den vise kong Salomo skriver: *«Det som skjer, har skjedd før, og det som skal hende, har også hendt. Gud søker opp igjen det som forsvant».* Vi sier: *«Historien gjentar seg».* Jeg konstaterer i alle fall at Gud søker opp det som forsvant og kler det i ny drakt!

Kirkemusikk blir da den musikken jeg liker å høre på i en kirke, der tekst og tone er mat for sjela! Gamle salmer passer også inn der. Men kirkemusikk er derfor ikke bare den musikken noen eller jeg vil at andre skal høre i kirken.

Så skal vi være rause med hverandre og anerkjenne vår ulike smak. Musikk er alltid uttrykk for følelser og kaller kroppen til ro eller bevegelse. Tekstene rører til tårer eller handling. De er til ettertanke, drømmer, forteller om kjærligheten eller de brutte relasjoner. Og er det noe som hører hjemme i en kirke, så er det å være et helt menneske – et barn av sin tid, til sin tid!

FOTO: **ARILD STANG**

MENIGHETSBLADET

Utgis av Den norske kirkes menigheter i Halden kommune.
I redaksjonen:
Ansvarlig redaktør: Unni E.B. Nøding
E-post: unninoding@halden.net
Redaksjonen: Liv Hauge Johansen, Arild Stang, Ann Kristin Samuelsen, Kari Mjølnerød og Inger Lise Skauge
Grafisk produksjon:
Suveren Kommunikasjon AS, Halden
Trykk: Agderposten
Opplag: 13.900
Gaver til Menighetsbladet:
Bankkonto 1030 07 44023
Stoff til Menighetsbladet bør helst leveres på e-post til unninoding@halden.net

Om Kyrill og den kristne dåp

På oppfordring fra vår biskop presenterer vi i dette nummer dåpen, en innføring i kirkens sakrament. Det er vår kapellan Martin Lund som gir oss et innblikk i vår kirkes lære. I hele kirkens historie har dåpen vært inngangen til livet i Kristus Jesus. Hvordan, når og hvem man kunne døpe, har det derimot vært stor uenighet og strid om. Først i våre dager ser vi at murer rives ned og at broer bygges over til våre søsken i Kristus.

I mai 2010 kom det ut en liten bok med et stort innhold. Boken heter: **Kyrill av Jerusalem: Dåpskatekeser**, og er redigert av Dagfinn Stærk, tidligere pastor i Halden evangelisk-lutherske Frikirke. Boken kom i serien «Vitnesbyrd fra kirkefedrene». Denne boken inneholder dåpsundervisningen som biskop Kyrill av Jerusalem holdt i siste halvdel av 300-tallet. Innen oldkirkens dåpstekster er dette blitt en klassiker. Biskop Kyrills grundige undervisning gjorde etter hvert Jerusalem til et åndelig kraftsenter i sin tid. For alle som vil fordype seg i kirkens lære og røtter kan boken gi et nyttig og fint innbikk i den unge kirkens lære om dåpen. Dessuten gir Kyrill en grundig innføring i den nære sammenhengen mellom det gamle og det nye testamentet og den kristne menighets jødiske røtter, alt i et friskt og poetisk sprog.
– Kan anbefales som del av høstens lesning.

God høst i kirker og bedehus ønskes våre lesere av redaktøren.

Forsidebildet

Der vi i dag har Busterudparken var det i mange år en kirkegård. Da alle gravminner var blitt fjernet, ble det anlagt en park her. I 1879 fikk byen en gave fra Fredrikshalds Sparebank, den flotte musikk-paviljongen, som siden har prydet parken.

Neste nummer

Neste nummer av Menighetsbladet trykkes **onsdag 20. november.** Siste frist for innlevering av stoff til bladet er **fredag 8. november.**

Christians kirke

Kirken i Busterudparken

Ikke mange er klar over at det en gang stod en prektig kirke på Nordsiden, der vi i dag har Busterudparken. Kirken, som ble innviet i 1690, fikk navnet **Christians kirke**, siden det var kong Christian V som bestemte at det skulle reises en ny kirke for innbyggerne på nordsiden av byen.

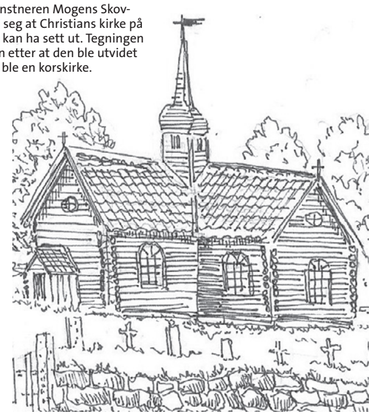

Slik har kunstneren Mogens Skovborg tenkt seg at Christians kirke på Nordsiden kan ha sett ut. Tegningen viser kirken etter at den ble utvidet slik at den ble en korskirke.

Det gamle kartet fra 1718 viser bykjernen på Sydsiden, men det er også litt bebyggelse på nordsiden av elven. Begge steder er det markert kors der kirkene var. Christians kirke er tegnet inn på Nordsiden. Kirkemarkeringen på Sydsiden er ruinene etter Christi Herberge, som brant ned til grunnen i bybrannen i 1716.

Sognebudssettet var en gave til kirken i 1764 fra Peder Ancher. Menigheten fikk altså dette settet lenge etter at kirken var brent ned til grunnen, og stadfester at menigheten fremdeles ga gaver til kirkelig bruk.

AV **INGER LISE SKAUGE**

Den lille plassen som går under navnet «Bikkjetorget», heter egentlig Kristian V's plass. Kirken lå mellom Jacob Blocksgate, som tidligere het Kirkestredet og Jacob Stuarts gate, som den gang het Kirkegaden. Christians kirke lå altså antakelig midt i dagens park. Mot sør og nord var det en hvitkalket mur med et stakittgjerde oppå.

Kirken på Nordsiden ble bygd i tømmer og var opprinnelig en langkirke med tårn i vest. Men det ble etter hvert behov for mer plass. Kirken ble derfor utvidet i årene 1737–40. Det ble da bygd tverrarmer, slik at den ble en korskirke. Utvendig var kirken rødmalt, og i tårnet hang det to klokker. Etter utvidelsen skal Christians kirke ha rommet så mange som 500 mennesker. Fra gamle regnskapsprotokoller kan en lese at det var 416 plasser som det ble betalt for. I tillegg var det to frie plasser for offiserer og fremmede, samt magistratens stol med plass til 20 personer. Bakerst i kirken var det dessuten, slik skikken var, en del frie plasser for fattige.

Fra annekskirke til hovedkirke

Nordre del av byområdet tilhørte Berg, og Christians kirke ble etter hvert et viktig samlingssted for gudstjenestelige handlinger i dette sognet. I perioder var Berg, Rokke og Asak kirker i elendig forfatning, og det var da naturlig at folk søkte til Christians kirke for vielse og barnedåp.

Kirken var til å begynne med en annekskirke eller et kapell til Berg. Men fra 1729 skjedde det en forandring. Da ble Christians kirke faktisk «forfremmet» til hovedkirke i Berg sogn. Christians kirkes sogn eller menighetsgrense omfattet nordre del av byen og «*Ous gaard og gods*», og kirken var hovedkirke i Berg i hele 40 år – fra 1729 til 1769. Dette er ganske forunderlig, siden kirken brant ned til grunnen i 1759. Men det forsterker informasjonen fra ulike kilder om at menigheten fortsatte sitt virke – uten kirkebygg, i håp om å få reist en ny.

Flammenes rov

Under den store bybrannen i 1759 ble kirken flammenes rov. Lenge var det tanken å gjenoppføre kirken, og menigheten som tilhørte den nedbrente kirken, hadde et sterkt ønske om å få ny kirke. Myndighetene var imidlertid av den oppfatning at Immanuels kirke burde være stor nok til både Sydsidens og Nordsidens menigheter.

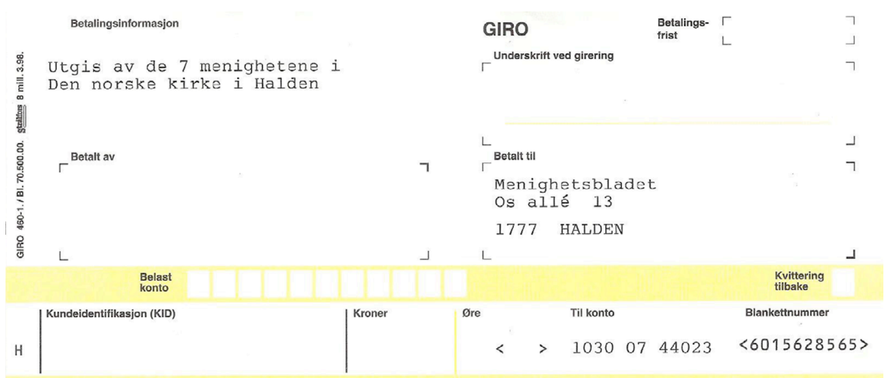
Betalingsinformasjon
Utgis av de 7 menighetene i
Den norske kirke i Halden
GIRO
Betalings-frist
Underskrift ved girering
Betalt av
Betalt til
Menighetsbladet
Os allé 13
1777 HALDEN
Belast konto
Kvittering tilbake
Kundeidentifikasjon (KID)
Kroner
Øre
Til konto
Blankettnummer
H
< >
1030 07 44023
<6015628565>
GIRO 460-1. / BI. 70.560.00. 8 mill. 3.98.

Dåpen

Om dåpen

«Den allmektige Gud har nå gitt deg sin hellige Ånd, gjort deg til sitt barn og tatt deg inn i sin troende menighet. Han styrke deg med sin nåde til det evige liv. Fred være med deg.»

Døpefonten i Berg Kirke er fra ca. 1150. Hele fonten er hugget ut av ett stykke klebersten. Den er dyp og har et hull i bunnen for utslipp av dåpsvann. [Foto: Arild Stang.]

AV KAPELLAN **MARTIN LUND**

Disse ordene sies hver gang et barn – eller en ungdom eller en voksen – blir døpt i vår kirke. Men hva betyr det? Hva er det egentlig som skjer i dåpen? Er dåpen en feiring av det nye livet som er kommet til verden, eller er det – som vi lett kan tro – i og med dåpshandlingen at barnet får et navn? Eller er det «noe mer» som skjer, noe som vi ikke kan se med det blotte øyet?

For å gå nærmere inn på dåpen, og hva vår kirke lærer om den, må vi først sette den i en større sammenheng sammen med noe av det andre som skjer i kirken. Deretter kan vi se mer spesifikt på dåpen. Hele tiden må vi undersøke hva Bibelen sier.

Nådemidler og sakramenter

Vår lutherske kirke regner med tre nådemidler: det forkynte ordet, dåpen og nattverden. Når disse kalles nådemidler, er det fordi vi tror at den treenige Gud fremmer sitt verk i verden på en særlig måte gjennom disse midlene. Ved forkynnelsen av evangeliet, ved forvaltning av dåp og nattverd skaper Den hellige ånd troen, innlemmer oss i den kristne menighet og bevarer oss i en sann tro til det evige liv.

Av de tre nådemidlene er det to som regnes som sakramenter: dåpen og nattverden. (Derfor snakker vi gjerne om «Ordet og sakramentene.») Et sakrament er en hellig handling som er innstiftet av Jesus Kristus og hvor Gud gjennom synlige tegn gir oss del i sin usynlige nåde. Denne definisjonen avviker fra f.eks. den katolske kirke, hvor de regner med hele syv sakramenter, og altså opererer med et mer «romslig» syn på hva som er sakrament. Luther påpekte derimot at et sakrament må kunne spores tilbake til Jesu innstiftelse, og for dåpens vedkommende finner vi denne innstiftelse i den såkalte misjonsbefalingen i Matt 28,18-20:

Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler. Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.

Sakramentet består av to ting: Guds ord og synlige tegn. Dåpens synlig tegn er vannet. Vann er i utgangspunktet en helt vanlig, jordisk ting. Men sammen med Ordet er det i dåpen et nådemiddel, en hellig handling der Gud gir oss sine gaver.

Hva gir dåpen?

I Det nye testamente brukes det mange forskjellige bilder og uttrykk når det skal forkynnes og forklares hva dåpen er. Dåpen kan sies å vaske bort synder (Apg 22,16: *Kom og la deg døpe og få syndene vasket bort…*; 1. Kor 6,11: *Men nå er dere vasket rene…*), den kalles et gjenfødelsens bad (Tit. 3,5: *Han frelste oss ved badet som gjenfødelse…*, Joh 3,5: "*bli født på ny av vann og ånd…*) og Kristi omskjærelse (Kol 2,11: *Dere ble omskåret med Kristi omskjærelse…*), den innlemmer i disippelsamfunnet med Jesus Kristus (Matt 28,18–20).

Dåpen og forsoningen

At dåpen fører oss inn i fellesskapet med Jesus Kristus, beskrives også i Rom. 6. Her omtales dåpen som innlemmelse i døds- og livsfellesskapet med Kristus. Når vi blir døpt til ham, får det som skjedde på korset og i oppstandelsen, gyldighet og virkning for vårt eget liv. Han som lot seg korsfeste for verdens synd, kommer og gir oss del i hele sitt forsoningsverk og i all Guds velsignelse. Bibelen ser en parallell mellom det Gud gjorde med Kristus på Golgata og i oppstandelsen og det Gud gjør med mennesket i dåpen. Slik Kristus ved sin død soner synden, slik utslettes utslettes mine synder i det jeg i dåpen «begraves med ham» (Rom 6, 3–4). Slik han i sin oppstandelse reises opp til et nytt liv, slik reises også den døpte opp til et nytt liv i det han får del i Kristu oppstandelsesliv:

Har vi vokst sammen med Kristus i en død som er lik hans, skal vi også være ett med ham i en oppstandelse som er lik hans. (Rom 6,5)

Det er altså mye som skjer i dåpen, og det er mange bilder og uttrykk som brukes for å forklare dette. Oppsummerende kan vi kanskje si at dåpen er Guds frelsesevangelium gitt til den enkelte. I dåpen blir dette som Gud har gjort – da han sendte sin Sønn til jorden for å dø og stå opp igjen – til frelse for den enkelte som blir døpt, for meg og for deg. Jeg får i dåpen vasket bort mine synder, jeg får i dåpen del i forsoningsverket og i Guds velsignelse, jeg får i dåpen Den hellige ånds gave.

Dåpen – Guds gave

Selv om tidspunktet for dåp for manges vedkommende sammenfaller med tiden der de blir gitt et navn, er ikke dåpen stedet der barnet får navnet. Barnet har allerede et navn når det bæres til dåp. Derimot skjer det noe som er mye større: Den som blir døpt får del i Guds gaver. Dåpen er Guds frelsesevangelium gitt til den enkelte. Derfor kan vi fortsette å si det vi sier i dag: *«Den allmektige Gud har nå gitt deg sin hellige Ånd…»*
Derfor skal vi fortsette å holde dåpen høyt i våre sammenhenger, i våre menigheter og i kirken. For der kommer Gud til oss.

Nytt fra Berg menighet

Folkedansmesse og avskjed med sogneprest Per Christian Solberg
Tradisjonen tro var det folkedansmesse i Berg kirke den 2. juni. Også i år deltok Nolhåttarnas Folkdanslag og Hogdals Spelemannslag med innslag i kirken. Etter gudstjenesten var det servering og danseoppvisning i prestegårdshagen. Her deltok også Indre Østfold leikarring. Denne søndagen var også menighetens avskjed med sogneprest Per Christian Solberg. Prost Kari M. Alsvåg var liturg under gudstjenesten, Per Christian Solberg hadde avskjedspreken og tidligere organist Michael Servant spilte orgel så taket i kirken nesten løftet seg. Menigheten takker Solberg for hans innsats i menigheten og ønsker han lykke til videre.

Konfirmantarbeidet
Søndag 1. september markerte starten for konfirmantarbeidet i Berg med nytt kull og med presentasjonsgudstjeneste og samling for konfirmantene og foreldrene. I år er det 44 konfirmanter i Berg menighet: En flott gjeng som vi gleder oss til å bli kjent med. Lørdag 21. september begynner vi for alvor med kick-off-samling på Ormtjern sammen med konfirmantene fra Rokke og Halden. Vi har mye spennende på programmet for de neste månedene. I høst vil vi trekke frem søndag 17. november, hvor det er ungdomsgudstjeneste i Berg kirke som halve konfirmantkullet skal være med å utarbeide. Etter jul skal vi gjøre det samme med den andre halvparten. Mange har nok også begynt å glede seg til konfirmantleiren allerede. Den blir på Stenbekk i februar.

Juniorkonfirmanter
Torsdag 5. september hadde sogneprest Kristin Bakkevig og menighetspedagog Iselin Anderen Gjøstøl samling i Berg kirke for barn/unge mellom 9 og 13 år. Denne gruppen utgjør juniorkonfirmantene.

Småbarnssang og barneklubb
Barneklubben er for barn mellom 5 og 8 år og klubben har samling en torsdag i måneden fra kl. 17-19. Her møter barna det kristne budskap, de får mulighet til å lage ting, det synges, bakes og mye mer. Ønsker du mer info om barneklubben, ta kontakt med Torill Skram (908 10 501) eller Hans Magnus Bakke (482 95 514).

Samling for frivillige medarbeidere
Onsdag 9. oktober inviteres alle frivillige medarbeidere i Berg menighet til felles inspirasjonskveld. På denne kvelden møtes kirkens ansatte og frivillige for å inspirere hverandre og dele erfaringer, for å knytte kontakter og bli løftet i sitt daglige arbeid.

Nytt fra Berg menighet

Samarbeid med Halden fengsel
Søndag 13. oktober feirer Berg menighet gudstjeneste sammen med fengselsprestene Lino Lubiano og Reidar Faanes. Thore Pettersen deltar med solosang. Menigheten markerer på denne måten samarbeidet med Halden fengsel, som formelt er en del av Berg menighet og Sarpsborg prosti. Det blir informasjon om Halden fengsel etter gudstjenesten.

Utdeling av 4-års bok og høsttakkefest
Ved gudstjenesten søndag 20. oktober er det utdeling av 4-årsbok under høsttakkegudstjenesten. Barneklubben deltar. Og det gjør også Berg bygdekvinnelag.

Konsert med Army Gospel
Søndag 27. oktober i Berg kirke. Army Gospel er knyttet til Frelsesarmeens avdeling i Tistedalen, men teller ca. 50 kormedlemmer fra hele kommunen, under musikalsk ledelse av dirigent Linda Asbjørnsen.

«HalloVenn»
31. oktober i Remmenhallen. Dette arrangementet er et alternativt opplegg til Halloween, hvor man leker og spiser godteri og pølser sammen med andre barn. Berg menighet samarbeider med flere kristne trossamfunn i Halden om dette arrangementet.

«LysVåken-arrangement»
30. nov.–1. des. er det felles «LysVåken-arrangement» for menighetene Berg, Rokke og Immanuel i Immanuels kirke.

Juleverksted
24. nov. er det juleverksted i Berg menighet. 5-åringene fra både Berg, Rokke og Immanuel sogn blir invitert.

Nytt fra Idd menighet

Idd og Enningdalen menigheters tilbud til barn høsten 2013:
Idd barnekor øver på Karlsholm/Idd menighetshus onsdager fra kl 17.30–18.30. Øvelsene i høst: 9. oktober, 23. oktober, 6. november, 20. november og juleavslutningen den 11. desember.
Sangoppdrag:
13. oktober: Høsttakkegudstjeneste, 4+6-årsbok i Enningdalen kirke kl 11.00.
24. desember: Julaftengudstjeneste i Idd kirke kl 14.00.
Middag på Karlsholm:
fra kl 16.30 på øvelsesdagene. Kr 15,- for barn. Kr 30,- for voksne. Max kr 100,- pr familie. Send SMS til Hilde (95106257 / 91328225) mandag kveld samme uke med navn og antall.

Jostein Andreassen

Jesus bekreftet fra utenom-bibelske kilder

Jeg har ei bok som omhandler hvordan Jesus er beskrevet i utenom-bibelske kilder i oldtiden. Den heter **«Jesus Outside the New Testament. An Introduction to the Ancient Evidence»** (Robert E. Van Voorst, 2011). – Jesus utenfor Det nye testamente. En innføring i vitnemålene fra gammel tid.

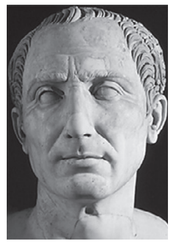
Suetonius

Tacitus

Plinius (den yngre)

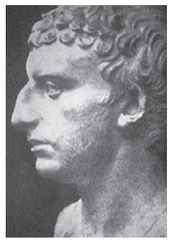
Josefus

AV **JOSTEIN ANDREASSEN**

Boken er på over 200 sider. Den er helt gjennom vitenskapelig og har sitater eller omtaler om Jesus fra romerske og andre historieskrivere. Disse er **Thallos** (ca. år 55), **Plinius** den yngre (112), **Suetonius** (120), **Tacitus** (116), **Mara bar Serapion** (en syrer, ca. 73), **Lucian av Samosata** (en greker, ca. 165) og **Celsus** (en greker, ca. 175). Og hele 125 sider handler om Jesus slik han er framstilt i gamle jødiske skrifter. Av dem er **Josefus** (år 75–90) den mest interessante. Han er en jødisk historieskriver som interessant nok levde i Jerusalem mye av tiden Apostlenes gjerninger forteller om. Under oppstanden mot romerne 67–73 var han offiser, men gikk over til fienden og oppholdt seg siden i Roma.

Suetonius
Suetonius skriver: «Han (keiser Claudius) forviste jødene fra Roma, siden de alltid laget uro på grunn av stifteren Chrestus». Dette er samme opplysning som den Lukas gir i Apostlenes gjerninger, kap. 18,2. Forvisningen skjedde i år 49, og denne var grunnen til at Paulus traff det flotte ekteparet Priscilla og Akvilas, hans senere meget gode medarbeidere. De var blant dem som ble utvist fra Roma. Om den samme hendelsen skriver Josefus, idet han forklarer det hele nærmere: «Fire onde jøder som bodde i Roma, overtalte en fornem dame som hadde gått over til den jødedommen til å sende verdisaker til tempelet i Jerusalem. Da de fikk dem, brukte de opp alle pengene på seg selv. Hennes mann fortalte det til keiser Tiberius. Etter å ha foretatt undersøkelser, beordret han alle jøder til å bli forvist fra Roma.»

Tacitus
Det er Tacitus, den største av de romerske historieskriverne, som forteller hvor fryktelig keiser Nero behandlet de kristne etter at Roma var brent ca år 67. Det er også Tacitus som forteller at disse menneskene blir kalt «Chrestianoi». Og så føyer han til: «Grunnleggeren av dette navnet, Kristus (Christus), hadde blitt henrettet i Tiberius` regjeringstid av prokuratoren Pontius Pilatus.» Og, sier Tacitus, «etter at denne fryktelige overtroen hadde blitt undertrykt en tid, oppstod den igjen, ikke bare i Judea som var arnestedet for dette ondet, men også i byen (Roma), hvor alle fryktelige og skamfulle ting allestedsfra ankommer og blir populære.»

Plinius
Hele teksten til Plinius stod i Menighetsbladet juni 2009. Den er svært interessant og bekrefter at de kristne i Lilleasia ca år 112 «pleide å komme sammen før soloppgang på en bestemt dag og under vekselsang synge en hymne til Kristus likesom til en gud og ved ed forplikte seg, ikke til noen slags forbrytelse, men til at de ikke skulle begå tyveri, ran eller ekteskapsbrudd, at de ikke skulle bryte sine løfter, at de ikke skulle nekte å ha mottatt betrodd gods når dette igjen ble avkrevd dem.» Dette hadde den romerske guvernøren Plinius fått ut av kristne ved forhør under trussel om dødsstraff.

Josefus
Josefus forteller om Jakob, lederen for de kristne i Jerusalem, at ypperstepresten Ananus «samlet sammen dommerne i Sanhedrin og brakte fram for dem broren til Jesus kalt Kristus hvis navn var Jakob og noen andre. Da han hadde anklaget dem for å være lovbrytere, overleverte han dem til å bli steinet.»

Blant forskerne er det allmenn tilslutning om at denne passasjen er ekte. Apostelen Jakob, den eldste halvbroren til Jesus (Matteus 13,53ff.), led martyrdøden i år 62.

Det andre utsagnet Josefus har om Jesus, er omdiskutert. Mange synes skriveren har et for positivt syn på ham, og derfor har de bestemt seg for at noen kristne en gang i tiden har «manipulert» teksten. Men det er en hypotese. Det såkalte «nøytrale» utsagnet, altså Josefus` tekst i de samme forskernes omskrevne form av det samme, er det imidlertid stor enighet om. Den er følgende:

«Omkring denne tiden levde Jesus, en vis mann. For han utførte vidunderlige gjerninger og var en lærer for folk som villig godtok sannheten. Han overvant mange jøder og grekere. Pilatus, da han hørte at han ble anklaget av lederne blant oss, dømte han ham til korsdøden, (men) de som først hadde elsket ham, sluttet ikke (å gjøre akkurat det). Gruppen (eg.: stammen) av kristne som fikk navn etter ham, har ikke forsvunnet til denne dag.»

Det avsnittet som egentlig står i Josefus` skrifter, lyder slik (forskjellen fra det ovenstående er uthevet):

«Omkring denne tiden levde Jesus, en vis mann, hvis det er riktig å kalle ham en mann. For han utførte vidunderlige gjerninger og var en lærer for folk som villig godtok sannheten. Han overvant mange jøder og grekere. **Denne mannen var Kristus.** Pilatus, da han hørte at han ble anklaget av lederne blant oss, dømte han ham til korsdøden, (men) de som først hadde elsket ham, sluttet ikke (å gjøre nettopp det). **For han viste seg for dem den tredje dag, slik som de guddommelige profeter på forhånd hadde sagt og ti tusen andre vindunderlige ting om nettopp ham.** Gruppen (eg.: stammen) av kristne som fikk navn etter ham, har ikke forsvunnet til denne dag.»

Kommentar anno 2012: Nei, det skal være sikkert. Kristendommen konkurrerte etter hvert ut det villnisset av religioner som ble dyrket i Roma på den tiden Josefus var der. Den ble Romerikets offisielle religion på 300-tallet. Nå teller de kristne etter siste kalkyle ca. 2,2 milliarder, omtrent tredjedelen av verdens befolkning. Jammen hadde den spirekraft i seg!

Prison Fellowship

Husk på dem som sitter i fengsel, som om dere var lenket sammen med dem... (Hebr. 13.3)

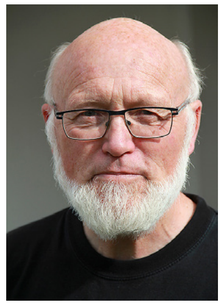
Thore V. Johnsen, leder Prison Fellowship i Halden.

AV **ARILD LINDAHL**

I Halden fengsel sitter 250 innsatte. *Visste du det?*

250 innsatte fra Norge og ande land. Mange av de 250 innsatte har familie og nære pårørende. Kanskje kone og barn og annen familie som savner en pappa og en ektefelle. Pårørende kan ha lang og dyr reise for å besøke sine. Pårørende kan ha behov for overnatting som ikke er for dyr. Pårørende kan kanskje trenge skyss til og fra fengslet mens de er her. *Visste du det?*

- For jeg var sulten, og dere ga meg mat;
- Jeg var tørst, og dere ga meg drikke;
- Jeg var fremmed, og dere tok imot meg;
- Jeg var naken, og dere kledte meg;
- Jeg var syk, og dere så til meg;
- **Jeg var i fengsel, og dere besøkte meg.**

Dette kan vi lese hos Matteus i kapittel 25 vers 35 og 36. *Visste du det?*

Hva kan jeg gjøre for dem som sitter fengslet? Kan jeg fylle et savn etter noen å snakke med? Eller er nettopp jeg den gode lytter? Kan muligens nettopp jeg hjelpe praktisk for at det skal bli enklere å få sine på besøk? Er kan hende jeg den som kan skaffe en Bibel på den innsattes eget morsmål? Eller har nettopp jeg et ord fra Bibelen å dele med en som ønsker det? Kanskje noen vil høre mer om hva kristentro er og om det under som troen kan utrette – høre det nettopp fra meg? Eller har jeg et vitnesbyrd å dele i gudstjenesten som PFN holder i Det hellige rommet en gang i måneden? Kanskje kan jeg bidra med en kake til kirkekaffen etterpå?

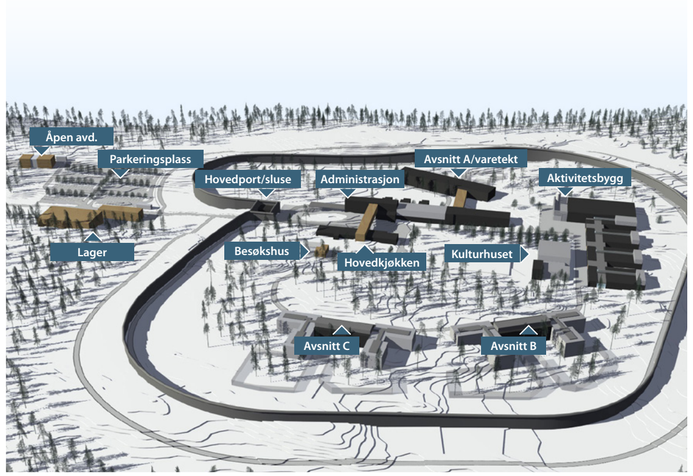

Bygningsoversikt Halden fengsel.

Prison Fellowship ble startet i 1974 i USA og består av 119 selvstendige nasjonale medlemsorganisasjoner med til sammen over 100.000 frivillige medarbeidere. Prison Fellowship Norge (PFN) ble startet i 1988. PFN driver et tverrkirkelig arbeid for å hjelpe innsatte og pårørende i Norge og resten av verden. Avdelingen i Norge har 300 medlemmer. Ansvarlig for PFN sitt arbeid i Halden fengsel er Thore Johnsen. Han treffer du på telefon 69182038 eller 48062876.

Prison Fellowship Norge har et etablert og meget godt og tillitsfullt samarbeid med ledelsen i Halden fengsel og med de to fengselsprestene, Reidar Faanes og Lino Lubiana. Fengselsledelsen har nylig tatt initiativ til en skriftlig samarbeidsavtale mellom Halden Fengsel og Prison Fellowship. Den er informativ og god lesing og forteller mye om hva arbeidet består i. Avtalens ordlyd er:

SAMARBEIDSAVTALE MELLOM HALDEN FENGSEL OG PRISON FELLOWSHIP
Avtalen viser til føringene i Stortingsmelding nr. 37 – samarbeid med frivillige organisasjoner. Formålet med avtalen er å bidra til godt samarbeid mellom Halden Fengsel og Prison Fellowship for å oppnå en god soning og tilbakeføring for innsatte og deres familie. Samarbeidet mellom Halden Fengsel og Prison Fellowship er organisert på følgende måte:

- Prison Fellowship har besøk/ samtaler med innsatte. Første formidling går gjennom fengselsprestene eller Servicetorget. Innsatte med lite/intet besøk prioriteres.
- Prison Fellowship har informasjonsmøter for innsatte 2 ganger per år (fortrinnsvis vår og høst). Halden fengsel ved tilbakeføringskoordinatorene på Servicetorget er ansvarlig for å organisere og gi informasjon til innsatte om disse møtene.
- Prison Fellowship bistår fengselsprestene ved gudstjenester en gang pr måned og er med på gudstjenester for avdeling A to ganger pr måned.
- Prison Fellowship har arrangementer i form av konserter, sang og musikk i Halden fengsel i samarbeid med fengselsprestene og fritidsleder (Kultur) i Halden fengsel.
- Prison Fellowship er bindeledd mellom den innsatte og diverse menigheter i samfunnet. Prison Fellowship har samarbeid med Halden overgangsbolig.
- Internasjonale kontakter med hjemlandet til innsatte. Formidler kontakt slik at innsatte kan få hjelp og oppfølging i hjemlandet.
- Prison Fellowship bistår med transport og overnattingshjelp for langveisfarende pårørende.
- Prison Fellowship har fokus på barn av innsatte. Informasjon fra Prison Fellowship videreformidles gjennom barneansvarlig i Halden fengsel.

Da skal de svare:
Herre, når så vi deg sulten eller tørst eller naken eller syk eller i fengsel uten å komme deg til hjelp?
Da skal han svare dem:
Sannelig, jeg sier dere: Det dere ikke gjorde mot en av disse minste, har dere heller ikke gjort mot meg.

Dette kan vi lese hos Matteus i kapittel 25 vers 44 og 45. *Visste du det?*

Nytt fra Idd menighet

49 nye konfirmanter har blitt presentert for menigheten De har allerede vært på leir på Tjeldholmen og vil jevnlig dukke opp i ulike menighetssammenhenger utover høsten og vinteren.

Søndagstreffen i Idd kirke høsten 2013: **6. og 20. okt. kl 11.00:** Søndagsskolegudstjeneste med egne tilbud til små og store.
17. nov. kl 11.00: Gudstjeneste for små og store hvor babysang-deltagerne er spesielt invitert. Kirkesaft og kirkekaffe.
1. des. kl 11.00: LysVåkengudstjeneste med 11-åringene spesielt invitert. Kirkesaft og kirkekaffe.
24. des.: Julaftengudstjeneste med feiring av Jesu fødselsdag. Barnekoret deltar.

Søndag kveld 13. okt. blir det en swingende **Jazzgudstjeneste** i Idd kirke.

Allehelgenssøndag 3. nov. blir det minnegudstjeneste med lystenning for alle som har gått bort det siste året i Idd kirke.

Onsd. 6. nov. inviteres hele bygda til **«En fortryllende aften»** i Idd bygdehus (tidligere Bøndenes Hus) Tryllekunstneren Royan opptrer, det blir sang av Idd barnekor og en helt spesiell utlodning m.m.

Torsdag 28. nov. iviterer menighetsrådet til **førjuls-Menighetsfest** på Karlsholm.

30. nov–1.des. blir det **LysVåken-overnatting** i Idd kirke for alle 11-åringer i menigheten.

Søndag 8. des. synges jula inn.Idd skolemusikkorps deltar sammen med menighetens konfirmanter.

Nytt fra Asak menighet

Småbarnsang på torsdager fortsetter
Småbarnsang i kirkestua fortsetter etter samme mønster som i vår med samling annen hver torsdag (ulike uker). Målgruppen er som tidligere barn under skolealder. Foreldre og barn møtes kl. 17.00 da det serveres en enkel middag etterfulgt av sang og lek fram til kl. 18.30. Det er også mulig å delta bare på den siste delen med sang og lek. De som ønsker middag må melde seg på til ansvarlig for serveringen Tone Hveding Glomsrød på telefon 95209288 senest en dag før samlingen. De to første gangene etter sommeren var godt over 40 barn og voksne samlet i kirkestua.

Nytt fra Asak menighet

Menighetskvelder
Også menighetskveldene i kirkestua fortsetter som i vår. To kvelder er allerede avviklet. 29. augugust holdt Alf Rolin fra høyskolen foredrag med tittelen «Lære å bli fri, er det mulig?», mens det 12.september var Gerda Solerød som fortalte og viste lysbilder fra Romania og det arbeidet som drives blant gatebarn der. Neste mulighet er 10. oktober da Morten Kravik fra Israelsmisjonen kommer. Og 21. november vil Bent Reidar Eriksen vise bilder og fortelle om kirkeliv i Kina. Menighetskveldene begynner kl. 19.30.

Konfirmanter
Den tradisjonelle konfirmantweekenden for menighetene på Iddesida ble avviklet på Tjellholmen leirsted 13.–15.september. Det har i høst meldt seg 65 ungdommer til konfirmantundervisning i Asak menighet. Vi oppfordrer menigheten til å ta med konfirmantene i sine bønner.

50-årskonfirmanter
For 50 år siden – nærmere bestemt 27. oktober 1963 – stod 27 ungdommer til konfirmasjon i Asak kirke. Prest var vikarprest Grøndahl. De 26 som fortsatt er i live fra dette konfirmantkullet, er nå sporet opp og vil bli spesielt invitert til gudstjenesten i kirken 10.november. Etter gudstjenesten blir det kirkekaffe i kirkestua for «konfirmantene» med ledsagere.

Immanuels kirke

Stemmeretts-jubileum

Onsdag kveld 12. juni ble det holdt festgudstjeneste i Immanuelskirken som et ledd i stemmerettsjubileet; et samarbeid mellom Metodistkirken og Den Norske Kirke i Halden. Vel 120 mennesker hadde inntatt kirkebenkene.

TEKST OG FOTO: **ARILD STANG**

Alle medvirkende var kvinner, prost Kari Mangrud Alvsvåg, prester, diakoner, kateketer og menighetsrådsmedlemmer fra begge kirkesamfunn. De eneste mannlige medvirkende var noen musikere fra Halden Storband og organist Jan Erik Norheim, som sammen med sangerne Margrethe Gaulin og Jenny Norheim ga til beste en kjempefin konsert. En tankevekkende preken/tale for dagen ble holdt av prosten. Etter den minneverdige gudstjenesten var det kirkekaffe, servert av kirkens menn.

Det hele startet med «Amazing Grace» som preludium. Etter en stor og flott prosesjon av bare kvinner, startet gudstjenesten med «3 kvinnestemmer», lest av Inger Lise Skauge, Pernille Dyrnes og Mary-Ann Kanousseu. Her er de 3 kvinnestemmene:

Bibelske mødre
De talte farao midt imot, de to hebraiske jordmødrene. Farao var blitt bekymret fordi slavefolket vokste så hurtig og ba jordmødrene drepe alle guttebarn under fødselen. Men de modige jordmødrene, Pua og Shifra, både visste og viste at de sto i LIVETS tjeneste – ikke dødens, og nektet å adlyde ordre. Selvsagt ble de innkalt på teppet.

Farao satte i gang plan B og befalte at alle nyfødte guttebarn skulle kastes på Nilen.

Det er her vi møter den tredje livbergende kvinnen i denne historien – selveste prinsessen. Når hun oppdager kurven på Nilen med en liten hebraisk guttebaby i, tar hun ham til sitt hjerte og gir ham en trygg oppvekst. Hvilket mot: Gutten er ikke bare en innvandrer, men har fått dødsdommen av hennes egen far. Faraos datter blir Bibelens første adoptivmor og medvirker til at et helt folkeslag blir berget.

Dette var kvinner som kjempet for rettferdighet!

Historiske mødre
Kvinnene fyller ikke historiebøkene, men de var likevel mange og aktive på de fleste arenaer. Frederikke Kvam var én av de fire store ved stemmerettsjubileet. Hun deltok i kvinnesaksbevegelsen helt fra 1884. Da stemmeretten var blitt en virkelighet, motiverte hun kvinner til å bruke den. Hun var aktiv i organisasjonslivet i 40 år, og helt til hun fylte 90 ledet hun Norske Kvinners Sanitetsforening.

På lokalplanet stod lærerinne Maria Vogt på barrikadene. I tillegg til å arbeide i skolen, var hun førsteassistent ved Halden Folkebibliotek i hele 23 år. Hun var medlem av bystyret i tiden rundt 1913 og en av stifterne av Kvinnesaksforeningen i byen vår. Fra 1915 satt hun i styret for Halden lokale kvinneråd.

Utenfor Immanuels kirke ser vi to andre kjempende Haldenkvinner. Haldensøylen viser kvinnene med bek-kransen. Ved å sette byen i brann reddet de landet fra katastrofe. Selv Bjørnson nevner dette i vår nasjonalsang: *Thi vi heller landet brendte end det kom til fald. Husker bare hvad som hendte nedpå Fredrikshald.*

Dette var kvinner som kjempet for rettferdighet!

Mødre i dag
De har ikke navn – men de gir et ansikt til kampen for livet – for barna og for de svake.

De flykter med sine barn – når våpen og sult truer dem.

De overtar foreldreløse barneflokker selv når de er blitt gamle, fordi de unge dør av aids.

De blir prioritert med mikro-lån fordi de tenker på fellesskapets verdier.

De planter trær for at de som kommer etter dem skal kunne leve av jorda.

De slåss mot vold og overgrep.

De er uten navn. Men de er ikke uten ansikt…

De fortsetter å gå – langs veiene,

De fortsetter å se at verden er hjem for flere enn dem.

De fortsetter å gi oss håp.

Dette er kvinner som kjemper for rettferdighet!

Under nattverdsutdelingen var det arrangert bønnevandring til 5 ulike stasjoner rundt om i kirken.

Det ble en strålende og svært minneverdig gudstjeneste!

Tekstlesere: Inger Lise Skauge, Pernille Dyrnes, Mary-Ann Kanousseu og Marita Nøvig.
Liturger: Ragna Ristesund Hult (kateket), Hilde Finsådal (diakon), Hilde Hannestad Tveter (metodistprest) og Kristin Bakkevig (vikarprest).

Prost Kari Mangrud Alvsvågs preken kan du lese på side 10 i dette nummeret av Menighetsbladet.

Halden og Omegns Begravelsesbyrå AS
Damhauggt. 15
Telefon 69 18 44 51
– En god hjelp i en tung stund
–
avd. Haugen Begravelsesbyrå
Busterudgt. 7B
Telefon 69 18 16 57
– Vi hjelper i en vanskelig tid

Tom for printerblekk?
Canon/HP/Lexmark og Pelikan blekk
Køhn;libris
Storgaten 24 – tlf. 69 18 43 44
– et førstevalg i sentrum

Kildebo Blomster
Storgt. 16
Tlf. 69 18 14 10

Bestill synsundersøkelse idag!
interoptik Halden Optiske
Tlf. 69 18 42 75

Et rolig sted for voksne mennesker
Midt på torvet, rett ved gjestehavnen
Tlf 69 17 55 55
FABIAN restaurant og pannekakeri

KIWI minipris
RISUM
TLF. 69 18 57 93

Vi kjører for deg!
Ta kontakt på tlf: 69 13 77 00 eller e-post: travel.ostfold@nettbuss.no
nettbuss nettbuss.no

Børkes Bakeri
– baker byens beste brød
Skippergata 14
Tlf. 69 18 13 72

DNB
Busterudgata 31, 1776 Halden
E-post: halden@dnb.no

For oss er **privatkunder** like viktige som **bedriftskunder**.
Handelsbanken
www.handelsbanken.no

Glassmester'n as OSKAR HANSEN
GLASSMESTERI OG RAMMEFORRETNING
Oscarsgt. 14
Tlf. 69 18 29 76. (Nattservice: 92 89 91 11)

Lie Handelsgartneri
v/Odde Bru
Tlf. 69 18 00 20
Mandag–fredag 10–17
Lørdag 10–14

JENSEN & SCHEELE BIL AS
Vestgårdveien 1 – Postboks 1080, 1787 Berg
Telefon 69 21 35 00 – Telefax 69 21 35 10
www.jensen-scheele.no
VOLVO RENAULT

Bademiljø
Kolås Eftf. AS
Autorisert rørlegger
Nedre Bankegate 34, 1771 Halden
Tlf 69 19 07 00

ERLING GRIMSRUD AS
Flatebyveien 1A, 1792 Tistedal • Tlf 69 21 14 60
• Graving • Sprenging • Transport • Høytrykkspyling
www.erling-grimsrud.no
AUTORISERT MASKINENTREPRENØR

Bergstrøm Kjøtt og Delikatesse AS
Tlf. 69 18 56 20
Storgata 18
Utsalg i Storgata 11

H. Andersen libris
Midt i gågata i Sentrum Nord
Tlf. 69 17 84 00
– Din bokhandel
www.libris.no/andersen

STANSEFORMFABRIKKEN
STANSEFORMER
av høyeste kvalitet
Konstruksjon på DAK, stanseriss og matriser
Laserskårne stanser og renseverktøy
Utskjæring av prøve-esker
Stanseformfabrikken AS, Ødegaveien 66, N-1769 Halden, Norge
Telefon 69 17 52 20 – Telefax 69 18 21 55

SpareBank 1 Halden
Bank. Forsikring. Og deg.

Förlies ETABLERT 1861
Gaven som gleder
Storgata 3, Sydsiden
Tlf 69 18 20 33

AF Bygg Østfold
Tlf. 69 21 36 00

DEKK Partner
Gummiservice AS
Rødsveien 74
Tlf: 69 18 29 69

Nytt fra Rokke menighet

Nå er en fin sommer over og høstsesongen har startet.
Søndag 25. august ble årets syv konfirmanter presentert for meningheten av Johannes W. Halvorsen, og de fikk hver sin bibel av menigheten. Det ble servert kirkekaffe etter gudstjenesten.
22. september ble 1-2-3-åringer spesielt invitert til gudstjeneste.
20. oktober er det høsttakkefest og 4-års boka blir delt ut av Johannes W. Halvorsen. Det blir servert kirkekaffe.
Lørdag 2. november er det Allehelgensdag – det begynner kl 19.00.
17. november vil konfirmantene fra 1963 og 1964 bli spesielt invitert. Etter gudstjenesten, ved Halvor Gregersen, blir det servering for konfirmantene med følge på Rokke skole.
1. desember er det lysmesse hvor konfirmantene vil delta. Gudstjenesten er kl 18.00 og den ledes av Halvor Gregersen.
15. desember samles konfirmantene i Halden, Berg og Rokke i Immanuels kirke for å synge julen inn. Da er også foreldre og søsken spesielt invitert.

Nytt fra Tistedal menighet

Oppstart av ny konfirmantperiode
Vi hadde en fin konfirmantpresentasjon i kirken søndag 8. september. Antall konfirmanter har holdt seg stabilt de siste årene og det er i år 12 konfirmanter i vår kirke. Vi ser fram til å følge våre konfirmanter gjennom høst, vinter og vår og håper dere får en spennende og lærerik konfirmantundervisning.

Oppstart av ungdomskor
Sammen med Asak menighet er det startet opp et ungdomskor i kirken. Tilbudet er en naturlig forlengelse av konfirmasjonstiden hvor vi ønsker å favne de siste års kull med konfirmanter. Koret øver annenhver onsdag. Kontaktperson for koret er Martin Lund.

Ynglingen

Eldstelaget

Det er liv på Ynglingen, spesielt de mandagskveldene gubbene samles. Aldri er så mange mennesker samlet i lokalet til KFUM/K som når Eldstelaget inviterer. Og slik har det vært så lenge Eldstelaget har eksistert. I tillegg til et gjennomtenkt og godt program, god servering og loddsalg, er selve miljøet i Eldstelaget et trekkplaster i seg selv.

TEKST: **INGER LISE SKAUGE.**
FOTO: **ARILD STANG**

Hver tredje mandag samles 40–60 mannfolk i Eldstelaget på Ynglingen.

Eldstelagets primus motor og grand old man, John Mohlin.

Fra gammelt av var det tradisjon at mannfolka sluttet i «Kristelig Forening for Unge Menn» – altså KFUM – ved fylte 35 år. Da var tiden inne for å knytte seg til Indremisjonen. Men noen likte seg så godt i KFUM at de ikke ville slutte, og 13. april 1945 dannet en gruppe menn, med Kaare Antonsen i spissen, det første styret i Eldstelaget.

Åpne samlinger
Eldstelaget har ingen medlemslister og ingen kontingent. Her ønskes alle velkommen, både de med og de uten kirketilhørighet – og folk fra alle lag av byens befolkning.

– Det er noe av det spennende med virksomheten, forteller den ubestridte leder fra 1970 av, John Mohlin.

– Det er vår styrke at vi er et åpent og inkluderende fellesskap, understreker han.

– Vi vil være et lavterskeltilbud. Ingen skal være flaue over å si at de går i Eldstelaget.

Fast ramme
Innholdet i samlingene har forandret seg med tiden. Tidligere bar det nok mer preg av å være et vanlig kveldsmøte. John Mohlin ønsket imidlertid å bringe nye programposter inn i Eldstelaget, noe som har vist seg å falle i smak hos dem som kommer.

– Ingen møter uten humor og en god replikk, forteller Mohlin, og Eldstelaget har eget husorkester som leder an i kraftfull mannfolksang. Møtene har alltid et foredrag eller kåseri av en gjestetaler i begynnelsen av samlingen. Foredragene kan være lokalt basert eller handle om andre temaer som har allmenn interesse. Etter en god og lang pause med loddsalg og servering, fortsetter møtene med mye sang og musikk – og samværene avsluttes alltid med en andakt. Man vet hva man går til når man oppsøker Ynglingen en mandagskveld!

Generasjonsskifte
I løpet av de siste årene har mange av de trofaste og aktive falt fra, 10–12% blir borte hvert år, men det er heller ikke så underlig når gjennomsnittsalderen er på god vei mot 80.

I styresammenheng har John Mohlin de senere årene rekruttert nye medarbeidere. Sammen med seg i planleggingen av semesterprogrammene har han nå: Per Høidal, Knut Haugen, Kåre Bjørndal, Birger Østmo, Knut Helmuth, Arild Lindahl og Roger Skauge.

Eneste i sitt slag
– Ingen andre steder i landet driver KFUM slike Eldstelag, forteller Mohlin. Vi er de eneste – og det bør vi være stolte av. Vi har funnet fram til et konsept som fungerer. Vi ser alltid framover og prøver å rekruttere mannfolk til å bli med. Ønsket vårt er å favne dem som blir pensjonister ved å invitere til meningsfylte samvær. Og det er faktisk en styrke for Eldstelaget at vi ikke har medlemskap – hit kan man komme helt uforpliktende.

Andre tilbud
John Mohlin legger til at de mandagene det ikke er møter i Eldstelaget, møtes noen mannfolk om formiddagene. Da spiller de couronne og sjakk, leser aviser, diskuterer dagens nyheter og nyter kaffe og vafler. Med andre ord – et hyggelig mannfolktreff.

TEMAER I HØSTENS PROGRAM

7. oktober: Rolf B. Wegner: «Den egentlige Gjest Baardsen»

28. oktober: Roy Johannessen og Karl Edvard Syvertsen: «Vandring på Sørhalden»

18. november: Gerda Solerød: «Romania»

9. desember: Bjøm Andersen: «Juletanker»

Messias-troende jøder – kan det være mulig?

AV **INGER LISE SKAUGE**

Jødefolket er spredt over hele verden. De taler forskjellige språk og lever i ulike kulturer. Likevel har de noe felles. De har sin jødiske identitet, deler sin jødiske tro og har tross alt også et felles språk – hebraisk, og ett hjemland – Israel – som mange ønsker å vende tilbake til.

Fra jødefolket fikk også vi Guds ord – vi fikk evangeliet om Jesus Kristus. Paradoksalt er det derfor at de fleste jøder fremdeles venter på at Messias skal komme. Men noen jøder har oppdaget at Bibelens Jesus er denne Messias og kaller seg derfor Messias-troende jøder.

Den messianske bevegelsen vokser både i Israel og rundt om i verden, og Messias-troende jøder finnes innenfor de fleste etablerte kirkesamfunn. I Israel er det nå Messianske menigheter i alle byer. Mange av disse menighetene går i bresjen når det gjelder forsoningsarbeid og knytter bånd med israelsk-arabiske- og palestinske kristne menigheter. Troen på Jesus binder dem sammen og gjør dette mulig. Som eksempel på slik forbrødring nevnes den store messianske menigheten i Haifa – Beit Eliahu – som ledes av en arabisk kristen pastor.

Begrepet Messias-troende er et noe fremmed begrep. Hvorfor kan de ikke heller kalle seg kristne? Begrunnelsen er nok at jødene forbinder så mye negativt ved kristen-navnet. Det var tross alt det kristne Europa som påførte jødene den grusomme lidelsen vi kjenner til. Å kalle seg kristen er derfor problematisk. For øvrig er Messias den jødiske betegnelsen for «Den Salvede» (på gresk: Kristus). Jøder som har tatt i mot troen på Jesus vil markere det ved å bruke et forståelig utrykk i sitt folk – Messias-troende eller Jesus-troende.

Vil du være med på å bringe Guds ord tilbake til det folket vi fikk det fra? Den Norske Israelsmisjonen har dette som sin viktigste målsetting. Du kan finne mer stoff om dette her: www.isralesmisjonen.no

FRA BOKHYLLEN

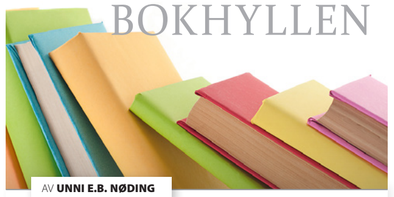

AV **UNNI E.B. NØDING**

Bjørn Are Davidsen

Da jorden ble flat

Mytene som ikke ville dø

Luther Forlag, 2000

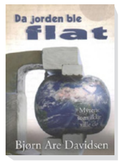

Her er en bok til å få forstand av, en som utfordrer troende så vel som ikke-troende. Temaet er populære myter når det gjelder kirkehistorie, tro og vitenskap. Hvorfor faller vi så lett for vandrehistorier og uhistoriske sagn? Hvorfor brukes de som krydder i skolebøker via studielitteratur til leksika? Denne boken er en «eye opener» i så henseende. Boken er spekket med pussige og overraskende utsagn som blir imøtegått med solide historiereferanser. Tekstene bør nok leses i porsjoner, for her er det mye å fordype seg i.

Og spørsmålene rauser på: Hvor mørk var egentlig middelalderen? Er slaveriet bibelsk? Hvem sa at jorden var flat egentlig? Hvorfor kom kirken og Galileo i konflikt? Forholdet mellom kirke og arbeiderbevegelsen – ild og vann?? Forfatteren har en lett og morsom fremstillingsmåte. Her er mye å humre over og enda mer å tenke over. Denne boken anbefales til høstens lesekvelder i en lun stue!

Forfatteren er en populær foredragsholder og skriver fra feltet tro og vitenskap. Han er utdannet sivilingeniør med tilleggsfag som sosialantropologi og vitenskapshistorie. Andre bøker: Da Vinci-koden dekodet, 2006, og Svar skyldig – om nye ateister og New Age, 2007. Treffes på: dekodet.blogspot.com

Fartsfylt konfirmantkveld på Ormtjernhytta.

Tistedal menighetsråd inviterte alle konfirmanter tilhørende Idd, Enningdalen og Tistedal menighet til konfirmantkveld på Ormtjernhytta.

Det ble en innholdsrik og aktiv kveld for ca 50 konfirmanter. Kvelden startet med en aktivitetsløype rundt omkring i terrenget ved Ormtjern og her fikk man prøvd både løpsformen og orienteringsegenskapene. Allmennkunnskapen ble også satt på prøve med innlagte spørsmål underveis.

Etterpå avviklet vi den tradisjonelle myrfotballturneringen og her var det ingenting å si på innsatsen verken hos konfirmanter, prester eller ledere. Det hele måtte avgjøres på straffespark og det var Martin Lund sitt lag som gikk seirende ut av turneringen.

Etter en dusj eller et bad i tjernet var det dekket på tacobord innendørs. Vi fikk en koselig kveld med diverse konkurranser, andakt, Quiz besøk av Top-Ten gjengen i Pella og premieutdeling.

Kvelden ble veldig vellykket og det var mange fornøyde konfirmanter som vendte hjem ved 23-tiden. Kommende kull konfirmanter kan se frem til et tilsvarende arrangement også neste år.

Nytt fra Tistedal menighet

Temakvelder
Sammen med Asak menighet har vi tatt initiativ til å arrangere menighetskvelder hvor vi engasjerer ulike foredragsholdere til ulike temaer. Det er avviklet flere slike kvelder allerede og foredragene inneholder varierte og spennende temaer. Vi har ressurspersoner i vår egen menighet og Geir Åfdal vil blant annet holde et foredrag over temaet «Religion som bevegelse» i Tistedal kirke. Det vil arrangeres tilsammen 5 slike kvelder i løpet av høsten. De øvrige foredragene finner sted i Asak kirkestue.

Ny mixepult i kirken
Våre kirkebygg får mer og mer audiovisuelle hjelpemidler. Menighetsrådet har med egne midler fått installert en mixepult i kirken som gjør det enklere å holde orden på alle tekniske hjelpemidler.

Nytt kjøkken i Tistedal kirke

Etter mange års venting er nå endelig et nyinnredet lite kjøkken på plass i Tistedal Kirke. Dette har vært sterkt ønsket av menigheten i mange år, men dårlig økonomi i Fellesrådet og kommunen generelt har gjort det vanskelig å realisere dette ønsket. Menigheten tok imidlertid skjeen i sine egne hender og gikk til innkjøp av ny kjøkkeninnredning og ny parkett. Vår driftige ildsjel, Magne Moen, svingte både malerkost og hammer og fikk det hele på plass med et virkelig godt resultat. Det nye kjøkkenet gjør at fasilitetene, med tanke på servering av mat og drikke i tilknytning til de ulike arrangementene i kirken, nå er vesentlig bedre. På vegne av menighetsrådet i Tistedal så ønsker vi å takke Magne Moen for denne enestående jobben.

For Tistedal Menighetsråd,
Roy Moberg

Presentasjon av konfirmanter i Immanuels kirke

Under gudstjenesten søndag 8. september ble årets konfirmanter i Immanuels kirke presentert for menigheten.

GRIMSRUD
– en del av GGgruppen
LEIF GRIMSRUD AS
Svinesundveien 334
Postboks 1034, 1787 Berg i Østfold
Tlf 69 21 64 20
www.leifgrimsrud.no
INDUSTRIOMRÅDER | BOLIGFELT | VA-ANLEGG | BYGG
UTOMHUSANLEGG | SAMFERDSEL | SPESIELLE ANLEGGSARBEIDER

Vakre blomster
Koselige buketter
Blomsterjord
Tilbehør
Blomsterland
Risum / BRA-veien
69 17 54 50 / 69 18 50 11
Blomster til små og store anledninger

RING-BLOMSTER
Kongens Brygge
Kongens
Brygge
1767 Halden
Tlf. 69 18 54 15

GODKJENT FOR VARMEARBEID
Kjell Harlem
Gravemaskiner a.s
Holmbo, Iddeveien 316
1765 Halden
Telefon 69 19 33 35
E-mail: post@khg.no

B I A
Berg, Idd og Aremark Regnskapslag
Rødsveien 46 - 1781 Halden

DEKK FOR ALLE BEHOV!
DEKK Partner
Halden Dekk A/S
Knivsøvn. 4, 1788 Berg
Tlf. 69-19-55-75

Fra skog til bygg
Stangeskovene
TISTEDAL | TLF 69 19 08 00 | www.stangeskovene.no

DATATJENESTEN
datatjenesten.no
Storgt. 4b, 1767 Halden
Tlf 69 17 96 00

PRIVAT megleren
Hafsrød & Partners
Tlf. 69 17 92 90
www.privatmegleren.no

Marthinussen MUSIKK AS
Pianostemmer/ tekniker
Prestegårdsveien 1, 1791 Tistedal
Tlf 91 36 02 45
sverre@marthinussenmusikk.no
www.marthinussenmusikk.no

JERNIA
BILLINGTON
Tlf 69 17 24 20

Nytt fra SJØMANNSKIRKEN

Norsk kirke i utlandet

AV EINAR MADSØ

Delte ut 18.500 vannglass til unge i Ayia Napa, Kypros.
Personer fra den norske og svenske sjømannskirke har hver natt delt ut vann til ungdom i gatene med barer og nattklubber. Vannet som blir delt ut hindrer dehydrering. De fleste klarer heldigvis å ta vare på seg selv, og de er flinke til å ta vare på hverandre.

Situasjonen i Alanya
De ansatte ved Sjømannskirken følger situasjonen med opptøyer i Istanbul og andre steder i Tyrkia. De er i beredskap og har tett kontakt med det norske konsulatet på stedet og med utenriksdepartementet. I denne populære badebyen I denne populære badebyen er det over 3000 leiligheter eid av nordmenn, men mange av disse reiser hjem om sommeren.

Sammenslutning i Sjømannskirken.
Det som før var kirkeseksjonen og frivilligheitsseksjonen er nå slått sammen under navnet Norgessamarbeidet. Visjonen er å skape rom for hjertevarme og engasjement for Sjømannskirken. Lederen for denne nye gruppen er Espen Ingebrigtsen.

Vellykket låvebasar i Rokke
15. juni hadde Rokke sjømannsmisjonsforening sin årlige låvebasar på Bergsmark gård. Sanggruppen «Country Comfort» deltok og Johan Fredrik Soli talte. Lederen av foreningen, Synnøve Nordenhaug, kunne med glede fortelle at inntektene fra denne låvebasaren var hele kr. 34.445.-. Vi takker, gratulerer og ønsker foreningen alt godt for arbeidet videre.

Preken, prost Kari M. Alvsvåg

Midtsidene i bladet omhandler jubileumsgudstjenesten. Her er prost Alvsvågs gode preken.

Den kanaaneiske kvinnen
(Mat. 15, 21–29)
Jesus – sant menneske, hørte til en kultur som favoriserte mannen. Han var en mann i et mannssamfunn. En mann av sin tid. En mann av sin kultur. En mann blant menn. Så går de der, disse mennene, de samtaler, de drøfter og diskuterer, og Jesus forklarer og vitner. Disiplene har en herlig tid: Så godt å få lytte til Jesus, så godt å få være i hans innerste krets. Privilegerte, utvalgte, kalt. Og Jesus bruker sin tid og sin forstand og sin omsorg på sine nærmeste medarbeidere: Han leder, veileder og rettleder.

Så kommer denne kvinnen. En kvinne av sin tid og kultur. En kvinne i et mannssamfunn. Ikke bare feil kjønn, men feil folkeslag, feil trosretning, feil framtoning, og feil bønn, for hun ber: Kan du hjelpe datteren min? Datteren?? Også feil kjønn, også verdiløs i et samfunn som ikke så barn, jenter, kvinner, syke, eldre som verdifulle mennesker, men som verdiløse belastninger, dersom de ikke kunne bidra til inntjening.

En kanaaneisk kvinne som ber for sin datter...
Disiplene reagerer helt normalt i sin kultur og sin situasjon: «bli ferdig med henne, hun roper etter oss.» Jesus avviser henne, med å henvise nettopp til hvem hun er: Du hører ikke til blant dem jeg er sendt til. Men hun gir seg ikke, hun kaster seg på kne, og argumenter: «La meg i det minste få restene, smulene, det lille du har igjen av kraft etter denne lange dagen. La meg i det minste få være som en hund i huset, som får spise restene fra de rikes bord.»

Det er som om ordene og kroppsspråket vekker Jesus, og han snur seg og sier: «Kvinne, din tro er stor. Det skal bli som du vil.»

Jesus – sann Gud, var ikke bare en mann , men Jesus hører til i et fellesskap som ikke favoriserer den ene framfor den andre. Jesus, er en del av treenigheten, som ikke kan kjønnsbestemmes, men som er skaper, frigjører og livgiver til alt og alle. Den treenige Gud kunne ikke reagere ensidig som en mann i en mannskultur, men reagerte også som skaper, frigjører og livgiver.

Kvinnen som fulgte etter Jesus er en av mange kvinner i historien som ikke har latt seg stoppe av en avvisning fra menn med makt. Hun er en av en rekke søstre som ikke har latt seg målbinde og begrense av konvensjoner og vedtatte sannheter. Hun tok i bruk sin indre styrke, den styrken som skaperen har lagt ned i hvert menneske, livspusten, livskraften, evnen til å gå over egne grenser for å berge en annens liv, og hun vant.

I rekken etter den kanaaneiske kvinnen følger våre søstre som på ulikt vis har kjempet for kvinners rettigheter, verdi, muligheter:

Listen kan gjøres uendelig lang, og diskusjonen kan gå høyt om formålene de kjempet for, og om kampformene de har tatt i bruk. Men felles for dem alle er at de har inntatt roller som krevde at de stod i mot konvensjonene, den innarbeidede kulturen, det som ble oppfattet som «det naturlige», og som de fleste derfor reagerte på med motstand. Slik også Jesus gjør i sitt første svar til den kanaaneiske kvinnen når han sier: «Jeg er ikke sendt til slike som deg...»

Fordi Jesus var mer enn sant mennesker, ja, fordi han også var sann Gud, sendt til de bortkomne, reagerte han som Gud, skaper, frigjører og livgiver; og han gav liv. Han gav datteren helse, han gav kvinnen frimodighet, og han gav disiplene et frigjørende budskap: Alle mennesker er likeverdige for Gud, og alle mennesker har derfor del i Guds gaver: Liv, frelse og evighet!

Derfor er det ikke bare vi søstre som hører et godt budskap i fortellingen om den kanaaneiske kvinnen. Det er godt budskap til alle mennesker: Det finnes ingen grenser mellom menn og kvinner, det finnes ingen grenser mellom barn og voksne, det finnes ingen grenser mellom kanaanitter og israelere, det finnes ingen grenser mellom rik og fattig, mellom svart og hvit, men det finnes et fellesskap. Mellom alle mennesker til alle tider. Fellesskapet har sitt utspring og sitt samlingspunkt i den treenige Gud, som holder verden i sin hånd, og som sier: «Din tro er stor, det skal bli som du vil.»

Rekken av søstre er flettet sammen med rekken av brødre, til et vakkert, fargerikt bånd. Sammen utgjør vi en menneskehet som ofte ødelegger og bryter ned, men som på vårt aller beste virker skapelse, frigjøring og liv, i tett samarbeid med den hellige treenighet.

Ære være skaperen, frigjøreren og livgiveren som var er og blir en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.

[Red. anm.: Prekenen er forkortet.]

Lesefrukter til ettertanke

ved Trond Enger

Sannelig må jeg undre meg over deg, min kropp, at du ikke for lenge siden har rystet i stykker av angst for din skaper.

Israel ben Eliezer (Baal Shem Tov)
polsk/ukrainsk rabbi (1698–1760)

Gudsforestillingen mister sin mening dersom Gud ikke lenger sees på som den bestemmende makt i menneskenes liv her og nå.

Rudolf Karl Bultmann
tysk teolog (1884–1976)

Vi lever i en kultur der en irreligiøs forståelse av vårt liv og vår verden blir mer og mer selvfølgelig, ... men det anfekter ikke... Teologen står overfor den oppgave å besinne seg på hva det vil si at livet og verden er skapt.

Knud Ejler Christian Løgstrup
dansk teolog og filosof (1905-1981)

Toyota Yaris
Pris fra kr 194.200,-

Enten du skal kjøpe deg en Hybridbil, liten bil, romslig bil, praktisk bil, eller stor bil, Vi har bilen for deg!

Toyota Prius
Pris fra kr 289.800,-

Toyota i Halden
Vi er her for deg...
69 21 72 00

Toyota Verso S
Pris fra kr 228.600,-

TOYOTA
Today Tomorrow Toyota

Toyota Avensis
Pris fra kr 288.900,-

BERG SPAREBANK
lokalbanken
Storgt. 10 – Postboks 83 – 1751 Halden
Tlf. 69 19 60 00 – Fax 69 19 60 01
www.berg-sparebank.no

HVORDAN HAR DU DET
egentlig?
Kirkens SOS 815 33 300
ET MENNESKE Å SNAKKE MED NÅR LIVET ER SOM VERST

Kvalitets-trykksaker
O'K TRYKK
FISKEBRYGGA – Telefon 69 17 81 50

OPEL
Glenne Bil AS
Båstadlundveien 6
Postboks 2073, Brødløs
1760 Halden
Tlf 69 21 10 50
www.glennebil.no

Gudstjenesteoversikt

Søndag 22. september
18. søndag i treenighetstiden

ASAK KIRKE KL. 11.00
Høsttakkegudstjeneste ved soknepresten Kjell Halvard Flø. Utdeling av 4- og 6-årsbøker.

TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Høsttakkegudstjeneste ved vikarprest Truls Breda. Utdeling av 4- og 6-årsbøker.

IDD KIRKE KL. 11.00
Høsttakkegudstjeneste ved soknepresten Reidar Finsådal. Barnekoret deltar. Utdeling av 4 og 6 års bøker.

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Familiegudstjeneste ved soknepresten Jan B. Lystad og kateket Ragna R. Hult. 1, 2 og 3 års dåpsbarn inviteres.

BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fungerende soknepresten Kristin K. Bakkevig. Dåp. Nattverd.

ROKKE KIRKE KL. 11.00
Familiegudstjeneste ved soknepresten Halvor Gregersen og menighetspedagog Iselin A. Gjøstøl. Invitasjon av 1, 2 og 3 års dåpsbarn.

Søndag 29. september
19. søndag i treenighetstiden.

ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved vikarprest Truls Breda. Dåp. Nattverd.

PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00
Jaktgudstjeneste ved soknepresten Reidar Finsådal.

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Jan B. Lystad. Dåp. Nattverd.

BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fung. soknepresten Kristin K. Bakkevig. Dåp. Nattverd.

Søndag 6. oktober
20. søndag i treenighetstiden.

TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Kjell Halvard Flø. Dåp/Nattverd

IDD KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Reidar Finsådal. Dåp/Nattverd

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Halvor Gregersen.

ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Jan Boye Lystad.

Søndag 13. oktober
21. søndag i treenighetstiden.

ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Kjell Halvard Flø. Dåp/Nattverd

IDD KIRKE KL. 18.00
Jazzmesse ved soknepresten Reidar Finsådal. Nattverd.

BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fung. soknepresten Kristin Bakkevig

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Halvor Gregersen. Utdeling av 4-årsbøker.

S. ENNINGDALEN KRK KL 11.00
Høsttakkegudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Utdeling av 4- og 6-årsbøker.

Søndag 20. oktober
22. søndag i treenighetstiden

TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Kjell Halvard Flø. Dåp/Nattverd

IDD KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp/Nattverd.

ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Halvor Gregersen. Utdeling av 4-årsbøker.

BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fungerende soknepresten Kristin Bakkevig. Utdeling av 4-årsbøker.

Tirsdag 22. oktober

ASAK KIRKE KL. 18.00
«Møtested kirken» ved kapellan Martin Lund. Nattverd

Søndag 27. oktober
Bots-& bededag

ASAK KIRKE KL. 11.00
Skriftemålsgudstjeneste ved soknepresten Reidar Finsådal. Nattverd.

PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved vikarprest Truls Breda. Nattverd.

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Jan Boye Lystad

BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fung. soknepresten Kristin Bakkevig.

Lørdag 2. november
Allehelgens lørdag

ASAK KIRKE KL. 16.00
Minnegudstjeneste

ROKKE KIRKE KL. 18.00
Minnegudstjeneste ved soknepresten Halvor Gregersen

Søndag 3. november
Allehelgens dag

TISTEDAL KIRKE KL. 19.30
Minnegudstjeneste

IDD KIRKE KL. 18.00
Minnegudstjeneste

S. ENNINGDALEN KRK KL. 11.00
Minnegudstjeneste ved soknepresten Kjell Halvard Flø

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Minnegudstjeneste ved soknepresten Jan Boye Lystad Berg kirke kl. 11.00 Minnegudstjeneste v/soknepresten Kristin Bakkevig.

Søndag 10. november
25. søndag i treeighetstiden

ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Kjell Halvard Flø. Dåp. Nattverd. 50 års konfirmanter.

IDD KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Reidar Finsådal. Nattverd. 50-årskonfirmanter.

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved soknepresten Halvor Gregersen.

Søndag 17. november
26. søndag i treeighetstiden

TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
LysVåken gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Dåp.

IDD KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/kapellan Martin Lund. Babysang.

PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/spr. Reidar Finsådal. 50 års konfirmanter.

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Jan Boye Lystad. Besøk fra Strømstad.

BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/fung. sogneprest Kristin Bakkevig.

BERG KIRKE KL. 18.00
Ungdomsgudstjeneste v/ menighetsped. Johannes Halvorsen

ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Halvor Gregersen.

Søndag 24. november
Kristi kongedag

ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/vikarprest Truls Breda. Dåp/Nattverd

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/sogneprest Jan Boye Lystad

BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstj. v/spr. Kristin Bakkevig. Juleverksted sammen med Rokke menighet.

Søndag 1. desember
1. søndag i advent

ASAK KIRKE KL. 18.00
«Vi synger julen inn» v/ kapellan Martin Lund. Konfirmantene deltar.

TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Familiegudstjeneste v/kapellan Martin Lund. Speiderne deltar.

IDD KIRKE KL. 11.00
LysVåken gudstjeneste ved soknepresten Reidar Finsådal.

S. ENNINGDALEN KRK KL. 18.00
«Vi synger julen inn» v/soknepresten Reidar Finsådal.

IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
LysVåken gudstjeneste ved sogneprest Jan Boye Lystad

BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kristin Bakkevig

ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen.

Slekters gang

DØPTE:

Asak kirke:
Angelica Ludvigsen Skarpholt
Leah Waleur-Strøm
Lycke Cornelia Fredriksen Malmberg
Elvira Jolma Lettenstrøm
Josefine Cyren Rismo
Mari Rødje Edquist
Leonel Kildebo Hansen
Stian Hult
William Jacobsen Karud

Idd kirke:
Alette Svendsen
Ella Amanda Lahtinen-Holberg
Oda Sofie Ørnelund Uldalen
Emilie Olaussen
Christine Annabelle Osrønningen
Tuva Heggen Mo
Ellen Rø Eitrheim
Ida Fredrikke Pinås Neeb
Thelma Cornelia Berg Tollefsen
Lilly Bergstrøm Gjessing
Sondre Asbjørn Moen Brække
Elias Nygård
Wilhelm Holberg Fremmegaard
Sindre Klevmo
Adrian Thoresen (døpt på Eivindsætre)
Markus Geirtun Hansen
Matheo Fredriksson Kanestrøm

Tistedal kirke:
Maiken Synnøve Bjerkhaug Sandberg
Thyra Marie Nordahl Almquist
Eline Staveli Lundin
Leon Alexander Andersen Fresh
Viljar Johannes Högstedt

Prestebakke kirke:
Mats-Oliver Hov Andersen

Enningdalen kirke:
Julia Lauritzen Golden
Fredrik Wold Bartnes

Immanuels kirke:
Emilie Husnes-Mo
Marie Othilie Løvereide
Melissa Kristin Larsen
Luci Hansen
Martine Bakkevik
Noah-Alexander Rølleid Hansen
Jonathan Jørn Tvete Isaksson
Marius Alexandersen Syversen
Marius Henning Mathisen
Erik Kristian Ryen Lund

Berg kirke:
Selma Skovborg-Johannessen
Rikke Wroldsen
Aurora Sæter Svendgård
Eva Anine Eriksson Aune
Nora Valentin Gustavsen
Lycke Angelica Spydevold
Oskar Svanberg Granli
Jens Ingvald Flingtorp
Christian Torp Eriksen
Trym Sørensen
Leon Rønsen
Oliver Kasbo Martinsen
Max William Nordbakke

Rokke kirke:
Lerke Svendsen Herrebråden
Knut Anders Grimsøen

VIELSER:

Asak kirke:
Erika Jeanette Seifert og Roger Flint
Camilla Staal og Øystein Jaaval
Silje Degnes og Jan Martin Rugnes
Elin Løberg og Frode Tanstrøm Faråsen
Sylvi Leiros og Hans Otto Løkkeberg
Benedicte Lindgren Karlsen og Jon-Erling Brynildsen
Andrea Matos Frydenlund og Jon Arne Johansen
Agnes Kristine Olsen og Thomas Renè Sirland
Sara Kristine Olsen og Jon Terje Mellomseter
Anita Hoel og Ole Jørgen Johansen

Idd kirke:
Elianne Prang og Ole Jørgen Unneberg
Trine Skotnes og Jostein Jansen
Hilde Kristin Grønland og Michael Stensrød
Solfrid Nygård og Arne Strand
Andrea Bjerkeli og Knut Harald Haukland
Hanne Pettersen og Bjørn Blomstrøm
Rita Kristiansen og Øivind Karlsen
Kristin Woldheim Svendsen og Raymond Halvorsen
Benedicte Hansen og Simen Saxrud
Caroline Sandtangen og Kent Severin Jensen
Mona Buvik og Thor Johnny Solberg
Kine Marie Buer Søndenå og Joakim Elintho
Madelene Ryland og Sverre Berger
Anita Hoel og Ole Jørgen Johansen
Lisbeth Ruud og Mariuz Betker

Tistedal kirke:
Ina Kristine Andreassen og Patrick Luabeia

Prestebakke kirke:
Lisbeth og John Evert Vestbakke
Solveig Trollnes og Stein Bukholm
Karine Thomassen og Lars Henrik Berg
Caroline Buer og Mikael Jonassen

Enningdalen kirke:
Marte Parmer og Kyrre Vigesdal

Berg kirke:
Ida Kristine Svendsen og Steffen Berg Grøttem
Line Rønsen og Anders Viken
Carina Winsnes Berg og Rudi Fremstad
Silje Elisabeth Jordan Lie og Daniel Kenneth Janssøn Henriksen
Elise Granstrøm og Øyvind Skrivervik
Madeleine Hovslien Malmquist og Per Anders David Bjerke
Catrin Else Hofseth og Erik Sigvartsen
Linda Torp og Espen Skøgli
Camilla Wasserfall og Jens Petter Strandberg
Camilla Hoffstrøm og Thomas Nygård
Angelika Tveter Pettersen og Tor-David Ottersen

Rokke kirke:
Marthe Engløkk og Simen Gursli

Immanuels kirke:
Katrine Schmidt og Carl Fredrik Schmidt
Tove Merete Dahl og Frode Andreassen (viet i Fredrik III sal)
Kristbjørg Sylvia Stefansdottir og Tor Ove Nedrelid
Camilla Therese Asker og Frode Bolli Strøm (viet i Fredrik III sal)
Jeanett Solberg Schüffner og Jonas Tønnesen

DØDE:

Asak
Aslaug Emilie Østeby Bjørn Ansgard Andersen

Idd
Grethe Sylvia Hermansen
Eva Idalia Frimann
Gunhild Emilie Eggen
Tordis Elisabeth Karlsen
Holger Manfred Johansen
Jan Henry Groth
Pål Arnstein Lunde
Helge Marenius Edquist

Tistedal
Clas Fredrik Neeb
Erik Andreas Nyberg

Prestebakke
Jens Kristian Vaglen

Søndre Enningdalen kirke
Sverre Ludvig Andersen

Berg
Ingeborg Sofie Karlsen
Oddmund Martin Letting
Eva Elisabeth Rød
Gunhild Folmer
Anna Marie Kirkerød
Rolf Vik
Rolf Støtzer
Terje Faraasen
Sverre Anton Stangebraaten

Rokke
Kirsten Eli Bislingen
Ingrid Marry Raa

Os
Signe Victoria Nilsen
Irene Bentsen
Berit Doris Saue
Kirsten Holst
Ingrid Foss
Bjørg Johansen
Gerd Marie Møller
Anna Margrit Veith
Olga Pauline Andersen
Ruth Elisabeth Bryntesen
Fay Birgitte Christiansen
Svanhild Johanne Sandberg
Bjørg Lisbeth Andersen
Alica Margareth Jacobsen
Ellinor Reidun Terjesen
Gerd Solveig Aakerman
Rolf Karlsen
Roy Rama Roi Hansen
Helge Helganger
Bernhard Eugen Olsen
Helge Røen
Albrigt Harald Magne Albrigtsen
Kåre Willy Aronsen
Reidar Lunde
Jarl Arnt Moe
Leif Øystein Burud
Cato Sether

Den norske kirke i Halden

Kirkens Hus
Os Allé 13, 1777 Halden
Kontor for kirkevergen og alle menighetene og kirkene i Halden
Eksp. 10–14 mandag–fredag 69 17 95 30
Telefaks 69 17 95 31

Kirkevergens kontor
Kirkeverge 69 17 95 42
Admin. leder 69 17 95 40
Sekretær 69 17 95 44
Sekretær 69 17 95 41
Prosjektarbeider 69 18 34 83
Informasjonsmedarbeider 69 17 95 43
Boligtelefoner
Kirkeverge Jan Ivar Andreassen 69 34 87 12
Admin. leder Torild Hauge 69 19 63 24

Halden og Idd prestegjeld
Driftsleder kirkegård Knut Skram 69 17 52 89
Kateket/trosopplærer Ragna Ristesund Hult 69 17 95 67 / 913 93 921

Halden menighetskontor
Daglig leder 69 17 95 53
Boligtelefon
Daglig leder Steinar Svendberg 69 18 51 05

Idd menighetskontor
Daglig leder 69 17 95 65
Boligtelefon
Daglig leder Ingunn Holmberg 69 19 91 00

HALDEN PRESTEGJELD
Kirkelig undervisning
Menighetspedagog Iselin Andersen Gjøstøl 69 17 95 69 / 415 80 269
Menighetspedagog Johannes Wilberg Halvorsen 69 17 95 66 / 941 71 465

Berg kirke/Berg menighet
Sakristi 69 18 82 92
Sogneprest 69 17 95 51
Kantor 69 17 95 64
Driftsleder 913 93 921
Boligtelefoner
Sogneprest Per Chr. Solberg 473 03 520
Kantor Sevinj Mirzayeva 994 00 894
Driftsleder Knut Skram 69 17 52 89

Immanuels kirke/Halden menighet
Sakristi 69 18 11 87
Sogneprest 69 17 95 62
Kantor 69 17 95 55
Klokker 69 17 95 53
Kirketjener (Ole Johannes Ulseth) 936 47 397
Kirketjener (Ø. Aanonsen-Jansen) 902 89 122
Boligtelefoner eller mobil
Sogneprest Jan Boye Lystad 69 18 12 41
Kantor Marie Håkensen 46 78 16 96
Klokker Steinar Svendberg 69 18 51 05
Kirketjener (Ole Johannes Ulseth) 69 19 32 27
Kirketjener (Ø. Aanonsen-Jansen) 902 89 122

Rokke kirke/Rokke menighet
Sakristi 69 19 32 53
Sogneprest 69 17 95 52
Kirketjener 907 53 131
Boligtelefoner
Sogneprest Halvor Gregersen 69 18 61 86
Organist Jan-Erik Norheim 69 17 59 09
918 68 861
Kirketjener Morten Lager 69 19 12 03

IDD PRESTEGJELD
Diakoni
Diakoniarbeider 69 17 95 61
Boligtelefon
Diakoniarbeider Hilde Finsådal 69 17 95 54
Kateket/trosopplærer Ragna Ristesund Hult 69 17 95 61

Asak kirke/Asak menighet
Sakristi 69 19 00 45
Sogneprest 69 17 95 62
Kantor 69 17 95 64
Kirketjener 954 64 621
Boligtelefoner
Kantor Rana Ahmadova 69 19 95 56 / 486 03 807
Kirketjener Ole Johannes Solberg 69 19 61 29

Idd kirke/Idd menighet
Sakristi 69 19 61 84
Sogneprest 69 17 95 60
Kirketjener (Karin Wærstad Hansen) 915 66 037
Boligtelefoner
Sogneprest Reidar Finsådal 69 18 54 24
Organist Knut-Ronald Haugen 69 18 67 72
Kirketjener Karin Wærstad Hansen 69 19 63 39

Prestebakke kirke / Enningdalen menighet
Sakristi 69 19 73 05
Kapellan 69 17 95 63
Kirketjener 481 85 940
Boligtelefoner
Organist Pål Espen Haugen 69 17 72 06
Kirketjener Svein de Flon 69 19 72 84
Kapellan Martin Lund 69 17 95 68 / 970 62 446

Tistedal kirke/Tistedal menighet
Sakristi 69 19 24 74
Kapellan 69 17 95 63
Kantor 69 17 95 64
Kirketjener 907 89 361
Boligtelefoner
Klokker Leif Bjørnstad 69 19 16 81
Kirketjener Venche Solberg 69 19 15 27
Kapellan Martin Lund 69 17 95 68 / 970 62 446

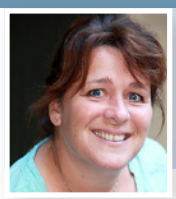

Dette har betydd noe for meg og betyr noe for meg

Elizabeth Hunnestad

Jeg vil lære deg og vise deg den veien du skal gå. Jeg lar mitt øye hvile på deg og gir deg råd.
Salme 32.8

Det er mye som har betydd noe, så hva skal jeg velge å si noe om?

Jeg har tre vidunderlige barn og en fantastisk mann, venner, en jobb som jeg trives veldig godt i, jeg har alt jeg trenger og mere til.

Når jeg tenker godt etter, må det være Bibelen og det å ta valget å høre Jesus til som jeg ønsker å dele for øyeblikket.

Jeg har siden jeg var liten, alltid trodd på Gud og Jesus. At det er sant det som står i Bibelen. Jeg gikk på søndagsskolen som liten og Frelsesarmeen frem til ungdomsskolealder. Det kom en tid der Gudslivet ble stående på vent. Hvorfor vet jeg ikke.

– Også, jeg var ung student i Halden og skulle ha min første praksis i barnehage, Tryggheim barnehage.

Livet mitt dreide seg om mer enn barnehagepraksis på denne tiden. Jeg hadde for ikke så veldig lenge siden da, begynt å ta med meg Jesus i livet mitt igjen og det var ikke bare enkelt. Jeg stod ovenfor avgjørelser og beslutninger i livet som var vanskelige for meg.

Så, en morgen jeg kom til barnehagen, litt frustrert over at livet var som det var. På veggen, på kjøkkenet, hang det en årskalender med oversikt over måneden. Jeg gikk bort til kalenderen for å få oversikt over dager og når jeg kunne utføre diverse oppgaver jeg skulle utføre. Da så jeg dette fantastiske ordet som står i salmene. Det har fulgt meg siden.

Løftet om at Jesus ville lære meg og vise meg den veien jeg skulle gå. Han så meg og ga meg råd. Jeg har fått lov å tro og erfart dette ordet siden. Helt fra jeg var «ny» på veien, har dette fantastiske verset fulgt meg. Jeg tror det, har erfart det, og vet at det er sant! – Og tenk, det var et ord som sto på en kalender.

Andaktsbøker og små stykker som kan hjelpe meg å holde fokus og se på Jesus betyr også noe for meg. En liten smakebit fra en andaktsbok som jeg har blitt veldig glad i; Jesus kaller på deg av Sarah Young :

Jeg er din beste venn- og din Konge. Gå hånd i hånd med Meg gjennom livet. Sammen skal vi møte det dagene måtte ha å by på av gleder, prøvelser, eventyr og skuffelser. Ingenting er bortkastet når det deles med Meg. Jeg kan gjøre noe vakkert ut av asken etter tapte drømmer. Jeg kan høste glede ut av sorger og fred ut av motgang. Bare en venn som også er Kongenes Konge, kan bedrive slik guddommelig alkymi. Det finnes ingen som Meg.

Det vennskapet Jeg byr deg, er praktisk og jordnært- samtidig som det er gjennomsyret av himmelsk herlighet. Å leve i Mitt nærvær betyr å leve i to virkeligheter samtidig: den synlige verden og den usynlige, evige verden. Jeg har utrustet deg til å være bevisst på Meg, samtidig som du vandrer langs jordens støvete stier.
Joh. 15,13–15; Jes. 61,3; 2.Kor 6,10

Jeg tenker andakter kan gi oss alle kraft og visdom i hverdagen. En stemme fra Gud til oss i all travelheten.

Salme 9.11; *Herre, vis meg dine stier og lær meg dine veier.*

Ordet er ditt

Hans Petter Hermansen

Olsok-feiringen er over. Samtidig kommer vitenskapens jakt på Olav den Hellige stadig nærmere målet. Sannsynligvis ligger Olav selv begravd på et fremdeles ukjent sted under Nidarosdomen. Enn så lenge.

Hva er det som får mange nordmenn til å være så fascinert av Olav Haraldsson? Kristendommens innfører, ja vel. Men han var også en vikingkonge og slett ikke hva vi med vår beste vilje vil kunne kalle «mors beste barn». Dessuten skulle man tro at både helgener og relikvier er fremmedelementer i en befolkning som snart i et halvt tusen år har levd i et av verdens mest protestantiske land, nesten helt fritt for klostre, munker og nonner.

I likhet med nesten alle europeere i sin samtid var Olav den hellige «katolikk». I et halvt tusen år var Norge et katolsk land. Maria-dyrkelsen var et klart innslag i dette. Vi har i dag lett for å fortrenge denne tiden og gjøre vårt blikk på fortiden enøyd. Da er det kanskje likevel bra at vi har en helgenkonge som kan minne oss om den hver 29. juli?

Reformasjonen og bruddet på 1500-tallet kan synes både nødvendig og uunngåelig. En pengegrisk avlatskirke kunne vi godt klare oss uten. Martin Luther ga opphav til det stolte og faktisk også demokratiske ordet «protestant».

På den annen side er dette en mangehundreårig disputt som jeg vil påstå har mistet mye av sin betydning for våre dagers mennesker. Ingen kan stå på stedet hvil. Verken jødedommen eller katolisismen er lenger helt den samme som for henholdsvis to tusen og fem hundre år siden. Også Den norske kirke er i bevegelse, sikkert både på godt og vondt. Mest på godt, får vi håpe.

Ytre sett er forandringene tydelige. Den gamle prestekjolen – egentlig en gammel embetsdrakt med røtter i eneveldstiden – er blitt nesten helt byttet ut med vakker liturgisk skrud. Etter kong Olavs død er lystenning mer og mer akseptert, og lysglober er blitt vanlig inventar i kirkene. Nesten ingen retter lenger en advarende pekefinger mot at dette er farlig knefall for katolisismen.

Men vi kan gå lenger. Røkelse er et punkt her. Ikke minst i den anglikanske kirken har man visuelt vakre innslag som gir inntrykk av enhet og samhold på bekostning av splid og splittelse. Hvem vet om dette kanskje er noe som med tid og stunder også kommer for lutheranere?

Det er etter min mening to typer mennesker, de som er opptatt av hva som skiller og de som er opptatt av hva som binder sammen. De siste har «rett», i den forstand at det som hører sammen til sjuende og sist også vil vokse sammen.

Nytt fra Halden menighet

Mat- og havnefestivalen
Gudstjenesten på Torget under Mat- og havnefestivalen ble til en sommerfin opplevelse. Mange hadde møtt fram og sangen var sterk og fengende. Sokneprest Jan Lystad ledet gudstjenesten og holdt en engasjerende preken. Som vanlig sto Sjømannsmisjonen for salg av vafler og kaffe.

Økonomi
Det er dessverre trange tider for kirkens virksomhet. Med en kommune i økonomisk krise er det nedskjæring i kirkebudsjettet. Det vil blant annet føre til kutt i stillinger. Ennå er det for tidlig å ha full oversikt over konsekvensene. Fellesrådet har imidlertid slått fast at gudstjenestene fortsetter som før.

Besøk fra Strømstad
En gladmelding: **17. november** får vi besøk fra Strømstad menighet. Denne gang blir det en felles gudstjeneste med deltakelse fra begge menighetene. Det er ennå noen uker til november, men dagene flyr og planer legges, så det er greit å notere datoen allerede nå. Så har vi en helt spesiell gudstjeneste å se fram til.

Bryllup – Dåp – Konfirmasjon
Jubileer – Minnestunder
Naturligvis bruker vi hvite duker og hvite tøyservietter til livets store anledninger! Vi serverer aldri annet enn hjemmelaget mat.
Tlf. 69 17 52 32 – hele året rundt.
Fredriksten Kro

Bakkens Auto A/S
AUTORISERT VERKSTED
Periodisk kjøretøykontroll
Sevice, oppretting, lakkering
Tlf. 69 19 61 80
Fax 69 19 61 09
Kleppervn. 1793 Tistedal

HALDEN TAXI
TLF. 69 21 32 00

banda
Gerd Holm's Eftf. AS
Bandagisten, Ruth Else Akselsen
Storgt. 10 – ved Berg Sparebank
Tlf. 69 18 12 88 – Fax 69 17 66 46
GODKJENT LEVERANDØR AV HELSE- OG SYKEARTIKLER

Comfort
Rørleggeren i nærheten
F. JØRGENSEN A/S
Tlf 69 17 86 14
www.f-jorgensen.no

Kynningsrud
www.kynningsrud.no

Wave
BÅT-HOLM AS
Vi satser på service

HALDEN DATASERVICE
Når det gjelder IT og økonomi
REGNSKAPS-SERVICE

KIWI minipris
BRØDLØS
TLF. 69 17 20 37

Ottar Linde-Nielsen a/s
JUVELER
Tlf. 69 17 60 62

LINDHAUGEN
MASKINENTREPRENØR & ANLEGGSGARTNERFIRMA
Løkkevikveien 3, 1747 Skjeberg
Tlf 69 18 76 00
www.lindhaugen.no
Din samarbeidspartner på grunnarbeider og grøntanlegg
GODKJENT FOR ANSVARSRETT
MESTER

www.suverenkommunikasjon.no